

ส่วนที่ ๔ การติดตามและประเมินผล

การติดตามประเมินผล เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงาน ซึ่งมีหลักสำคัญคือ การติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานและประเมินผลความสำเร็จของงาน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขปัญหาร่วมกัน ให้บรรลุการดำเนินงานขององค์กรว่าอยู่ในระดับใด เหมาะสมหรือสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่

๔.๑ การติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์

กระบวนการของแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีองค์ประกอบ ๓ ส่วน คือ การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล ดังนั้นการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์สามารถดำเนินการได้โดย ติดตามและประเมินผลกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยตรวจสอบว่าเป็นไปตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๙ และเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๑ เป็นกรอบในการปฏิบัติงานติดตามและประเมินผล

๔.๒ การติดตามประเมินผลโครงการ

เป็นการประเมินผลที่ช่วยให้ทราบถึงความก้าวหน้าว่าแผนงาน หรือโครงการมีการนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริงเพียงใด และผลเป็นอย่างไร เพื่อที่จะสามารถวัดความสัมฤทธิ์ผลของแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ ในขณะเดียวกันก็สามารถเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้สมมติฐานในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นฉบับต่อไปได้ ดังนั้น การที่จะประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมได้ จำเป็นต้องประเมินผลการปฏิบัติในแต่ละแผนงานของการพัฒนา ก่อน เพื่อนำไปสู่การวัดความสำเร็จของแต่ละโครงการ ซึ่งจะแสดงให้เห็นได้ว่า การพัฒนาเป็นไปในแนวทางใด บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนและตอบสนองต่อวิสัยทัศน์หรือไม่

การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น จำเป็นต้องมีเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมิน เพื่อให้เกิดความชัดเจน เป็นระบบ มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ โดยมีตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ เป็นผลต่างระหว่างจำนวนโครงการที่แล้วเสร็จกับจำนวนโครงการทั้งหมด

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยเกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้

๑) เกณฑ์ความก้าวหน้า

เป็นการพิจารณาเปรียบเทียบผลของการดำเนินงาน กิจกรรมจากเป้าหมายที่กำหนดตามแผนการประเมินความก้าวหน้ามุ่งที่ตอบคำถามว่า การดำเนินกิจกรรมตามโครงการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ เป็นไปตามกรอบเวลาหรือไม่ และประสบกับอุปสรรคอะไรบ้าง ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ๔ ประการ

(๑) ผลผลิตเทียบกับเป้าหมายรวมในช่วงเวลา เป็นการวัดส่วนของผลผลิต ของโครงการว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด เช่น ความยาวของถนนที่สร้างได้ จำนวนแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร สัดส่วนปริมาณงานก่อสร้าง เทียบกับเป้าหมายช่วงเวลาที่กำหนด

(๒) จำนวนกิจกรรมแล้วเสร็จ เนื่องจากโครงการประกอบด้วยชุดกิจกรรมต่างๆ มากมาย จึงจำเป็นต้องมีตัวชี้วัดความก้าวหน้า โดยพิจารณาจำนวนกิจกรรมและประเภทของกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ทั้งกิจกรรมหลัก กิจกรรมพื้นฐาน กิจกรรมรอง และกิจกรรมเสริมในช่วงระยะเวลาอาจเป็นสัปดาห์ เดือน ไตรมาส หรือระยะของโครงการ

(๓) ทรัพยากรที่ใช้ในช่วงเวลา เป็นตัวชี้วัดความก้าวหน้าของการใช้ทรัพยากรในโครงการ ซึ่งครอบคลุมด้านงบประมาณโครงการได้แก่ งบประมาณที่ใช้ไป งบประมาณที่อยู่ระหว่างผูกพันเงินงบประมาณ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณโครงการและอัตราการใช้บุคลากรสัมพันธ์กับเวลาในรูปของ คน วัน

(๔) ระยะเวลาที่ใช้ไป เป็นตัวชี้วัดความก้าวหน้าเพื่อดูว่าใช้เวลาไปเท่าใดแล้ว และเหลือระยะเวลาอีกเท่าใดจึงจะครบกำหนดแล้วเสร็จ โดยจะสามารถใช้เป็นเกณฑ์ประเมินและควบคุมกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายด้านเวลา และเพื่อทราบถึงระยะเวลาที่ต้องใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

๒) เกณฑ์ประสิทธิภาพ

การประเมินประสิทธิภาพเป็นการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้ กับทรัพยากรที่ใช้ไปในการดำเนินงาน ทรัพยากรที่ใช้นอกจากงบประมาณแล้ว ยังหมายรวมถึงทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการจัดการและเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๓ ประการคือ

(๑) สัดส่วนผลผลิตต่อค่าใช้จ่าย เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางการเงินของโครงการเพื่อให้ได้ผลที่เหมาะสมและคุ้มค่ากับการลงทุน ซึ่งจะใช้ได้กับการใช้จ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมประโยชน์ ลดค่าใช้จ่ายและประหยัดต้นทุนการผลิต

(๒) ผลผลิตต่อกำลังคน เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการผลิตต่อบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่โครงการ ซึ่งนอกจากจะเป็นตัวชี้ถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานแล้วยังแสดงถึงสมรรถนะและศักยภาพของทรัพยากรบุคคล ในการดำเนินการโครงการและจะเป็นแนวทางในการปรับขนาดกำลังคนที่เหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมและการเพิ่มเติมขีดความสามารถของบุคลากรในระยะยาวอีกด้วย

(๓) ผลผลิตต่อหน่วยเวลา เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการผลิตในช่วงเวลา เช่น จำนวนคร่าวเรือนที่ได้รับการอบรมอาชีพเสริมนอกภาคเกษตรต่อเดือน จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนต่อตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในแต่ละปี จำนวนผู้ประกอบการรายย่อยที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในแต่ละช่วงไตรมาส

๓) เกณฑ์ประสิทธิผล

การประเมินประสิทธิผล เป็นเกณฑ์ที่พิจารณาระดับการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน โดยจากผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของประชากรของกลุ่มเป้าหมายตามโครงการ ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ๓ ประการ คือ

(๑) ระดับการบรรลุเป้าหมาย เป็นตัวชี้วัดว่าโครงการบรรลุเป้าหมายด้านใดบ้างและการบรรลุเป้าหมายส่งผลต่อประชากรเป้าหมายอย่างไร โดยสามารถวัดการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและคุณภาพของประชากรเป้าหมาย เช่น การบรรลุเป้าหมายด้านเศรษฐกิจ สังคม

(๒) ระดับการมีส่วนร่วม เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จโดยให้ความสำคัญกับมติดการมีส่วนร่วม โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผลได้ว่ามีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อระดับความสำเร็จมากน้อยเพียงไร และโครงการจะปรับปรุงส่งเสริมการมีส่วนร่วมได้อย่างไร ระดับการมีส่วนร่วมสามารถวัดจากจำนวนประชากร ความถี่ระดับและกิจกรรม ซึ่งครอบคลุมการร่วมตัดสินใจ วางแผนติดตามผล

(๓) ระดับความพึงพอใจเป็นเกณฑ์วัดระดับการยอมรับ โดยพิจารณาจากสัดส่วนของประชากรเป้าหมายที่พึงพอใจกับบริการภาครัฐ สัดส่วนของครัวเรือนที่พอใจการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่โครงการ ระดับความพึงพอใจในมาตรการตามโครงการ

๔) เกณฑ์ผลกระทบ

เป็นการพิจารณาผลกระทบโดยรวมต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน สังคมและหน่วยงาน ในภาพรวม เป็นผลกระทบระยะยาว ผลกระทบอาจมีทั้งผู้มุ่งหวัง และผลกระทบที่ไม่ได้มุ่งหวัง ซึ่งอาจเป็นผล ด้านบวกหรือด้านลบก็ได้ ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๔ ประการคือ

(๑) คุณภาพชีวิต เป็นตัวชี้วัดผลกระทบต่อการพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากร กลุ่มเป้าหมาย เช่น รายได้ ความเป็นอยู่ โอกาสทางการศึกษา การมีงานทำ สุขอนามัย สภาพแวดล้อมของ คริวเรือนชุมชน โดยสามารถวัดจากสัดส่วนครัวเรือนหรือประชากรที่ได้รับบริการจากโครงการพัฒนาที่ส่งผล กระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ดี หรือมาตรฐานการดำรงชีวิต

(๒) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เป็นตัวชี้วัดความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลจากการ ดำเนินการ โดยเป็นการวัดและประเมินเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ในช่วงก่อนทำโครงการเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับผิดชอบและมีการชดเชยความเสียหายจากผลกระทบ ในลักษณะที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้เสียหาย เพื่อเป็นหลักประกันความเสี่ยงให้กับสังคม และเป็นมาตรฐาน ทางจริยธรรมของผู้อนุมัติและผู้ดำเนินโครงการ

(๓) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เป็นตัวชี้วัดผลกระทบหรือความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจที่เกิด จากโครงการพัฒนาของรัฐ ในลักษณะของผลกระทบภายนอก ซึ่งสร้างภาระให้กับประชาชนและชุมชนโดยรอบที่ ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายเป็นต้นทุนทางสังคมที่ต้องเสียไป เช่น พื้นที่การเกษตรที่ต้องถูกน้ำท่วมเสียหายจากโครงการ สร้างเขื่อน

(๔) ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นตัวชี้วัดความเสียหายที่เกิดจากการดำเนินโครงการ และส่งผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน เช่น การดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การสูญเสีย โครงสร้าง แบบแผนและวิถีการดำเนินชีวิตที่ดี ความเสื่อมถอยของขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ความเชื่อ ความเอื้ออาทร ความร่วมมือและความช่วยเหลือเกื้อกูลของชุมชนดั้งเดิม

๕) เกณฑ์ความยั่งยืน

เป็นเกณฑ์การพิจารณาที่สืบเนื่องมาจากความสอดคล้อง โดยพิจารณาระดับความต่อเนื่อง ของกิจกรรมว่าจะสามารถดำเนินต่อไปได้โดยไม่มีการใช้งบประมาณจากภายนอกโครงการ ความสามารถในการ เลี้ยงตัวเองได้ นอกจากนี้ยังหมายถึงความสามารถในการขยายกิจกรรมไปยังพื้นที่แห่งใหม่ประกอบด้วยตัวชี้วัด ที่สำคัญ ๓ ประการคือ

(๑) ความอยู่รอดด้านเศรษฐกิจ เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรทางการเงินของโครงการ เช่น จำนวนงบประมาณของโครงการ แผนการใช้จ่ายงบประมาณ ภาระผูกพัน สัดส่วนค่าใช้จ่ายเทียบกับ ผลผลิตที่ได้ ปริมาณเงินทุนสำรอง แหล่งสนับสนุนงบประมาณ ปริมาณหรือเงินทุนหมุนเวียน จำนวน และขนาด กองทุนดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความอยู่รอดทางเศรษฐกิจของโครงการ

(๒) ศักยภาพขององค์กร เป็นตัวชี้วัดความสามารถของหน่วยงานในการบริหารงานภายใน องค์กร ไม่ให้เกิดปัญหา และบริหารงบประมาณภายในองค์กรอย่างคุ้มค่า โดยมีการใช้จ่ายอย่างประหยัด สำเร็จ ครบถ้วนทุกด้าน

(๓) ความเป็นไปได้ในการขยายผล เป็นตัวชี้วัดความยั่งยืนโดยพิจารณาความสามารถในการพึ่งตนเอง โอกาสและช่องทางในการขยายผลการดำเนินโครงการกรณีโครงการประสบผลสำเร็จด้วยดีทั้งการขยายผลตามแนวราบ กล่าวคือ การเพิ่มกิจกรรมโครงการ การเพิ่มจำนวนประชากรเป้าหมาย การขยายกำลังผลิตของโครงการเดิมและการขยายผลในแนวตั้ง ได้แก่ การขยายพื้นที่โครงการ การขยายเครือข่ายโครงการออกไปทั่วภูมิภาค และการยกระดับโครงการเป็นระดับชาติ

๖) เกณฑ์ความเป็นธรรม

เป็นเกณฑ์ที่มุ่งให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม โดยพิจารณาถึงผลลัพธ์ผลกระทบจากการดำเนินโครงการ โดยยึดหลักการว่าประชากรกลุ่มเป้าหมายจะได้รับประกันเรื่องความเป็นธรรมความเสมอภาคความทั่วถึงในการรับบริการ การจัดสรรคุณค่า และการกระจายผลตอบแทนที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๓ ประการคือ

(๑) ความเป็นธรรมระหว่างกลุ่มอาชีพ เป็นตัวชี้วัดความเป็นธรรมโดยให้ความสำคัญทุกกลุ่มย่อยในสังคม เช่น ความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรแหล่งน้ำแก่กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มอาชีพอื่น การจัดหาตำแหน่งให้กับผู้ว่างงานและผู้ถูกเลิกจ้าง มาตรการลดผลกระทบทางสังคม ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่จัดให้แก่ประชากรทุกสาขาอาชีพ

(๒) ความเป็นธรรมระหว่างเพศ เป็นตัวชี้วัดที่ให้ความสำคัญเรื่องความเป็นธรรมระหว่างเพศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่มีความสำคัญมากขึ้นในการประเมินโครงการพัฒนา โดยดูว่าการดำเนินโครงการให้ความเสมอภาคระหว่างเพศ หรือมีการเลือกปฏิบัติระหว่างเพศ หรือไม่โดยสามารถพิจารณาเรื่องความเท่าเทียมในโอกาสบทบาทระหว่างชาย/หญิง การปฏิบัติที่เคารพสิทธิของสตรี

(๓) ความเป็นธรรมระหว่างชนรุ่น เป็นตัวชี้วัดที่เน้นความเป็นธรรมระหว่างชนรุ่นปัจจุบันและชนรุ่นอนาคต ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการจัดสรรและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดหาพลังงาน โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ โครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และผลกระทบด้านสังคม โดยคำนึงถึงชนรุ่นอนาคตซึ่งจะเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจและการดำเนินโครงการในปัจจุบัน

เกณฑ์และตัวชี้วัดดังกล่าวข้างต้นสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผล โครงการ ซึ่งครอบคลุมมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม มิติด้านการบริหารจัดการ มิติด้านทรัพยากร และมิติด้านสิ่งแวดล้อม เกณฑ์และตัวชี้วัด จะเป็นประโยชน์ในการติดตามและประเมินผลโครงการ โดยกำหนดและวัดตัวแปรเฉพาะเพื่อประมาณเป็นตัวชี้วัดรวมของแต่ละโครงการต่อไป

๔.๓ สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่น จากแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

ปีงบประมาณ	จำนวนโครงการในแผนพัฒนา	จำนวนโครงการที่ดำเนินการจริง	ร้อยละ	จำนวนงบประมาณในแผนพัฒนา	จำนวนงบประมาณที่ดำเนินการจริง	ร้อยละ
พ.ศ. ๒๕๖๑ (ประเมินผล ๒ ครั้ง)						
- ติดตามประเมินผล ครั้งที่ ๑	๓๗๔	๑๕๙	๔๒.๕๑	๑๖๘,๗๕๒,๗๐๐	๓๓,๘๗๔,๘๒๐.๕๙	๒๐.๐๗
- ติดตามประเมินผล ครั้งที่ ๒	๓๗๔	๑๙๑	๕๑.๐๗	๑๖๘,๗๕๒,๗๐๐	๒๑,๘๑๑,๘๕๘.๘๙	๑๒.๙๓
พ.ศ.๒๕๖๒ (ประเมินผล ๑ ครั้ง)	๓๘๖	๒๑๗	๕๖.๒๒	๑๖๖,๒๑๐,๗๐๐	๕๓,๗๗๐,๓๙๓.๒๐	๓๒.๓๕
พ.ศ.๒๕๖๓ (ประเมินผล ๑ ครั้ง)	๑๒๑	๑๐๓	๘๕.๑๒	๒๗,๓๘๙,๘๐๐	๑๙,๗๔๘,๑๗๐.๐๕	๗๒.๑๐

หมายเหตุ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ อยู่ระหว่างดำเนินการติดตามประเมินผล
ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ ปัจจุบันการดำเนินงานยังไม่สิ้นสุดปีงบประมาณ

๔.๔ ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต

๑) ผลกระทบนำไปสู่ออนาคต

เทศบาลตำบลหนองบัว ได้จัดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สังคม การเมืองการบริหาร สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว ทั้งนี้มุ่งหวังให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในส่วนของการดำเนินโครงการ กิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ ผลผลิตของโครงการหรือกิจกรรม ได้ก่อให้เกิดผลกระทบ ๓ ระดับคือ ระยะสั้น สามารถเห็นผลสำเร็จได้ทันทีเมื่อโครงการ หรือกิจกรรมแล้วเสร็จ ระยะกลางและระยะยาว ต้องใช้เวลาในการพัฒนาและดำเนินการ โดยในอนาคตเทศบาลได้วางแผนดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ สรุปได้ ดังนี้

ด้าน	แนวทางการพัฒนาในอนาคต
๑. โครงสร้างพื้นฐาน	<ul style="list-style-type: none"> - จัดให้มีระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่เหมาะสมและเพียงพอในพื้นที่ สามารถพัฒนาพื้นที่ที่มีความเจริญ และรองรับการขยายตัวของเมือง - พัฒนาระบบการให้บริการน้ำประปาให้ครอบคลุม มีประสิทธิภาพ และพัฒนาคุณภาพน้ำประปาให้เป็นน้ำประปาดื่มได้
๒. เศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าในชุมชน การแปรรูปผลผลิต จัดทะเบียนอย่างถูกต้อง - ให้ความรู้แก่เกษตรกรในการพัฒนาดิน ปุ๋ยในการประกอบอาชีพ ลดต้นทุนการผลิต

ด้าน	แนวทางการพัฒนาในอนาคต
๓. สังคม	<ul style="list-style-type: none"> - เสริมสร้างความเข้าใจ และการอยู่ร่วมกันภายใต้หลักบรรทัดฐาน - พัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา การเรียนการสอนให้ทันสมัย - รมรงค์ป้องกันโรคระบาดมิให้เกิดในชุมชน - สถานประกอบการร้านค้า ร้านอาหารให้มีมาตรฐานผ่านเกณฑ์หลักสุขาภิบาล - เพิ่มมาตรการดูแลสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก เยาวชนให้รู้เท่าทันถึงโทษและรูปแบบการแพร่ระบาดของยาเสพติด - ให้การดูแล ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการอย่างทั่วถึงได้มาตรฐาน และมีความเท่าเทียมกัน - สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ - ก่อสร้างลานกีฬาและติดตั้งเครื่องออกกำลังกายในชุมชน
๔. การเมืองการบริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น - พัฒนาระบบการจัดเก็บภาษี เพิ่มมาตรการและวางแผนการจัดเก็บภาษีให้เป็นไปตามเป้าหมาย - เพิ่มประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของเทศบาลให้ครอบคลุมและทั่วถึง
๕. สิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - จัดระบบการกำจัดขยะให้มีประสิทธิภาพ สร้างจิตสำนึกในการทิ้งขยะและส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ภายในครัวเรือน รวมถึงการจัดทำธนาคารขยะ - สร้างพื้นที่สีเขียวเพิ่มในชุมชน สร้างสภาพแวดล้อมริมถนนภายในชุมชนให้น่ามองสวยงาม - จัดการระบบน้ำเสีย บำบัดน้ำเสียอย่างเป็นระบบ - ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการผลิตน้ำประปา ลดการใช้พลังงาน
๖. ท้องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานครบวงจร - เพิ่มแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ เพื่อสร้างรายได้ในชุมชน - ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักหลากหลายช่องทาง - จัดทำแลนด์มาร์คสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

๒) ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ ผลจากการพัฒนาปีที่ผ่านมา

หากพิจารณากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่าในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนานั้น เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ และเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๑ รวมถึงหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย โดยคำนึงถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ในส่วนของการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในรอบปีที่ผ่านมาพบว่า การดำเนินการบางโครงการไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ซึ่งต้องชะลอการดำเนินโครงการต่างๆ จนกว่าสถานการณ์การระบาดจะคลี่คลาย ซึ่งหากจะดำเนินการก็ต้องพิจารณาตามสถานการณ์ และช่วงเวลาที่เหมาะสม เป็นต้น

.....